

KLAGANDE

[REDACTED]

Vårdnadshavare: [REDACTED] och [REDACTED]

MOTPART

Vård- och omsorgsnämnden i Värmdö kommun

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms dom den 21 februari 2019
i mål nr 26228-18, se bilaga A

SAKEN

Stöd och service till vissa funktionshindrade

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

██████████ fullföljer sin talan och för fram bl.a. följande. Försäkringskassan har gjort en rättsfallsöversikt avseende frågan om föräldraansvar. Enligt Försäkringskassans bedömning i rättsfallsöversikten faller behovet av tillsyn för grundläggande och andra personliga behov helt utanför föräldraansvaret för barn över 12 år. Utifrån hennes behov i form av hjälp med personlig hygien, påklädning samt behovet av ständig aktiv tillsyn kan därför inte föräldraansvar åberopas som argument för att avslå begärd avlastning. Hennes vistelse i skola och fritidsverksamhet infaller när hennes föräldrar arbetar och hennes syster är i skolan varför denna tid inte kan anses uppfylla syftet med insatsen avlösarservice. Med hänvisning till dels bedömningen av föräldraansvaret, dels syftena med insatsen avlösarservice finns endast ett marginellt behov av att föräldrarna ska behöva avlasta varandra i föräldraansvaret på det sätt som beskrivs i förvaltningsrättens dom. Vidare har föräldrarnas möjlighet att göra saker tillsammans eller ägna gemensam tid med hennes syskon inte alls beaktats. Hennes behov tillgodoses inte med beviljade timmar. Inte heller kan behovet tillgodoses genom beviljad korttidsvistelse eftersom insatserna har olika syften och inte kan ersätta varandra.

Vård- och omsorgsnämnden i Värmdö kommun (nämnden) anser att överklagandet ska avslås och för fram bl.a. följande. Försäkringskassans rättsfallsöversikt har till syfte att ge stöd i handläggningen i frågor som rör föräldraansvaret inom assistansersättning. Översikten rör föräldraansvaret för de grundläggande behoven och vissa övriga behov vid bedömning av personlig assistans till barn och går inte in på föräldraansvar i stort. Personlig assistans är en insats med annan bedömningsgrund och syfte än avlösarservice i hemmet. Att föräldrar avlastar varandra i omsorgsarbetet för att kunna ägna sig åt fritidsaktiviteter och syskon anses som normalt inom ett föräldraskap. Föräldrarna ges genom beviljade insatser möjlighet

till avlastning i tillsynen samt möjlighet att ägna sig åt egna fritidsintressen och tid för att ägna sig åt [REDACTED] system. Insatserna korttidsvistelse och avlösarservice har båda ett avlastande syfte och beviljad korttidsvistelse kan därför tas med vid bedömning av insatsen avlösarservice.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

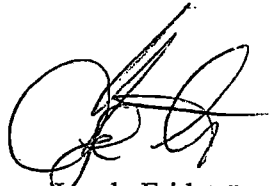
Frågan i målet är om [REDACTED] är tillförsäkrad goda levnadsvillkor genom de av nämnden beviljade insatserna eller om hon behöver ytterligare tid med avlösarservice.

Syftet med insatsen avlösarservice i hemmet är att göra det möjligt för anhöriga att få avkoppling och utträta sysslor utanför hemmet. Med avlösarservice avses vanligen avlösning i det egna hemmet, dvs. att en person tillfälligt övertar omvårdnaden från anhöriga eller andra närstående. Föräldrar till funktionshindrade barn behöver ofta hjälp med avlösning för att kunna koppla av eller för att genomföra aktiviteter som barnet inte deltar i. Likaså kan avlösning vara en förutsättning för att föräldrarna ska kunna ägna sig åt det funktionshindrade barnets syskon eller för att kunna resa bort. Insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet har delvis samma syfte eftersom även denna insats syftar till att anhöriga ska kunna ges avlösning och utrymme för avkoppling. Därutöver kan denna insats för den funktionshindrade personen både tillgodose behov av miljöombyte och rekreation och ge möjlighet till personlig utveckling. Korttidsvistelse kan alltså delvis utgöra ett alternativ till avlösarservice. (Prop. 1992/93:159 s. 76-77 och 178.)

Kammarrätten anser, i likhet med förvaltningsrätten, att föräldraansvaret för ett barn i [REDACTED] ålder utan en funktionsnedsättning är förhållandevis långtgående. Mot denna bakgrund instämmer kammarrätten i förvaltningsrättens bedömning att [REDACTED] genom de beviljade

insatserna, som delvis har samma syfte, är tillförsäkrad goda levnadsvillkor.
Överklagandet ska därför avslå.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Ingela Fridström
kammarrättsråd
ordförande

Ann-Jeanette Eriksson
kammarrättsråd
referent

Elisabet Reimers
kammarrättsråd

/Ricarda Lerjeborn Oudejans
föredragande jurist

Bilaga A

KLAGANDE

[REDACTED]

Vårdnadshavare

[REDACTED] och [REDACTED]
[REDACTED]

MOTPART

Vård- och omsorgsnämnden i Värmdö kommun
Skogsbovägen 9-11
134 81 Gustavsberg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Vård- och omsorgsnämnden i Värmdö kommuns beslut 2018-10-23

SAKEN

Stöd och service till vissa funktionshindrade

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Vård- och omsorgsnämnden i Värmdö kommun (nämnden) beslutade den 23 oktober 2018 att delvis avslå [REDACTED] ansökan om avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, om 38 timmar per månad och istället bevilja henne 9 timmar per månad. Som skäl för beslutet angavs att behovet bedöms vara tillgodosett genom redan beviljade insatser och att [REDACTED] därigenom tillförsäkras goda levnadsvillkor. Utöver den beviljade avlösarservicen är [REDACTED] redan beviljad korttidsvistelse enligt 9 § 6 LSS med en omfattning av två dygn per månad.

[REDACTED] och [REDACTED] överklagar beslutet i egenskap av vårdnadshavare för [REDACTED] och yrkar beviljande av avlösarservice motsvarande 38 timmar per månad. Till stöd för sin talan anför de huvudsakligen följande. [REDACTED] är elva år och om allt hade varit "normalt" och "vanligt" hade hon varit en ganska självgående tjej nu, precis som hennes storasyster var vid den åldern. Nu är inte allt "normalt" och "vanligt" utan [REDACTED] har funktionshinder som innebär att hon kräver mycket av sin familj i form av tillsyn, tålmod, pedagogik och oändligt med ork. Familjen behöver avlastning både för att de ska få lite egen tid för återhämtning och för att ägna tid åt [REDACTED] syster. Att delar av behovet av avlösarservice är drivet av föräldrarnas behov av mer tid för förvävsarbete har aldrig framförts som argument i deras ansökan om avlösarservice, utan är en helt felaktig slutsats baserad på utredarens tolkning. Nämnden skriver att [REDACTED] går i skola och fritidsverksamhet på dagarna och att hennes tillsynsbehov får antas vara tillgodosett där. De tolkar detta som att nämnden anser att anhörigas behov av avkoppling kan tillgodoses dagtid, dvs. när de är på sina arbetsplatser, och har svårt att se att detta skulle vara förenligt med förarbetena till LSS. Angående vad nämnden anført om att vårdnadshavarna har möjlighet att avlasta varandra beaktas varken behovet för föräldrarna att kunna koppla av

tillsammas eller för [REDACTED] syster att få egen tid med sina föräldrar. Vad gäller korttidsvistelsen krävs att dessa dygn ska infalla på en helg för att innebära någon reell avlastning för familjen. Det finns ett antal förvaltningsrättsliga brister avseende ärendets handläggning. Nämnden har inte kommunicerat det material som ligger till grund för beslutet på så sätt som förvaltningslagen föreskriver och har inte namngivit vilka som medverkat i bedömningen. Vidare brister utredningen och beslutet avseende motivering och det saknas hänvisningar till vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för det fattade beslutet.

Nämnden vidhåller sitt beslut och tillägger bl.a. följande. Avlösarservice i hemmet enligt 9 § 5 LSS har som avsikt att utföras i hemmet, alternativt i nära anslutning till hemmet. Promenader med [REDACTED] hem från fritidsverksamheten fem dagar i veckan ses inte som skälig grund för att bevilja avlösarservice i hemmet. Det saknar relevans huruvida syftet med den ansökta avlösarservicen är att vårdnadshavarna ska förvärvsarbete eller genomföra någon annan aktivitet.

SKÄL FÖR AVGÖRANDET

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Den som tillhör personkretsen i 1 § LSS har enligt 7 § samma lag rätt till insatser i form av stöd och särskild service om han eller hon behöver sådan hjälp i sin livsföring och om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Av 9 § 5 LSS framgår att en av insatserna som kan beviljas är avlösarservice i hemmet.

I förarbetena till LSS uttalas bl.a. följande. Insatsen avlösarservice i hemmet syftar till att ge föräldrar eller andra anhöriga till funktionshindrade barn

hjälp med avlösning för att kunna koppla av eller för att genomföra aktiviteter som barnet inte deltar i. Likaså kan avlösning vara en förutsättning för att föräldrarna ska kunna ägna sig åt det funktionshindrade barnets syskon eller för att kunna resa bort. Vårdnadshavare till barn med funktionshinder har, liksom vårdnadshavare i övrigt, ett ansvar enligt föräldrabalken för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov blir tillgodosedda (prop. 1992/93:159 s. 76, 172). Omfattningen av detta ansvar varierar givetvis beroende på barnets ålder, utveckling och omständigheterna i övrigt (jfr rättsfallet RÅ 2004 ref. 16).

Förvaltningsrättens bedömning

Inledningsvis konstaterar förvaltningsrätten att [REDACTED] vårdnadshavare har framfört klagomål på nämndens handläggning, utredning och beslut. Förvaltningsrätten är inte tillsynsmyndighet över nämnden och kan inte pröva deras synpunkter i denna del. Förvaltningsrätten anser att det inte har förekommit formella handläggningsbrister som utgör skäl för att återförvisa eller undanröja besluten på den grunden. Angående vad som anförts om att korttidsvistelsen ska läggas på helger och inte på vardagar konstaterar domstolen vidare att det är en verkställighetsfråga som inte heller kan prövas av förvaltningsrätten.

Det är ostridigt att [REDACTED] tillhör personkretsen i 1 § LSS. Frågan i målet är om hon är i behov av avlösarservice i ytterligare omfattning för att tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Av utredningen i målet framgår bl.a. följande. [REDACTED] bor med sin mamma, pappa och storasyster. Hennes diagnos medför att hon har svårt att koncentrera sig och med sociala kontakter. [REDACTED] har inte några fritidsaktiviteter eller vänner som hon träffar på fritiden. Hon kräver ständig tillsyn av föräldrarna eftersom hon annars kan stöka ner hemma, ta sönder

saker, bråka med sin storsyster eller rymma. [REDACTED] är i skolan kl. 07.30 på morgonen och är sedan på fritids till kl. 17.00. Sedan tidigare är familjen beviljad avlösarservice med en omfattning om sex timmar per månad och korttidsvistelse två dygn per månad.

Förvaltningsrätten konstaterar att [REDACTED] vid tidpunkten för nämndens beslut var elva år gammal. Hennes vårdnadshavare har således ett föräldraansvar att tillgodose hennes behov. Föräldraansvaret minskar visserligen i takt med att ett barn blir äldre och mer självständigt men vid elva års ålder föreligger det fortfarande ett förhållandevis långtgående föräldraansvar även för barn som inte har någon funktionsnedsättning. Förvaltningsrätten anser att det av utredningen i målet framgår att [REDACTED] har ett större behov av stöd och hjälp än ett genomsnittligt barn i samma ålder och att hon kräver mer tillsyn. Vidare ska beaktas att hon har en äldre syster som föräldrarna ska kunna ägna sig åt. Eftersom [REDACTED] går på skola och fritidsverksamhet om dagarna och har två vårdnadshavare som kan avlasta varandra i omsorgsarbetet bedömer förvaltningsrätten att [REDACTED] tillförsäkras goda levnadsvillkor genom beviljad avlösarservice med nio timmar per månad och tidigare beviljad korttidsvistelse två dygn per månad. Nämnden har alltså haft fog för sitt beslut. Vad som i övrigt anförts föranleder ingen annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (FR-03).

Christoffer Andersson Calafatis

Rådman

Nämndemännen Anders Loosme, Carl-Gustaf Carlsson och Ali Sohrabi har också deltagit i avgörandet.

Förvaltningsrättsnotarien Alice Goldensohn har föredragit målet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.